

SAL I XEIXA

PUBLICACIO MENSUAL DEL TERME DE SANTANYI - ANY 1 - Núm. 12 - JUNY 85 - 100 Ptes.

Juny. Camps de messes. Garbes i cavallons. Una estesa d'espigues a s'era. Muletetes correu, correu. . . , cançons, forques, carretons de pedra, pales erers. . . i un prometedor caramull de xeixa marcat amb el crit de "Déu mos do la maina".

FABRICA DE QUESOS

GRIMALT

QUESO MALLORQUIN

GRASO Y SEMI GRASO

TAMAÑOS NORMAL Y MINI

TIPO EDAM

C/. Escuelas, s/n

Tel. 65 39 14

ES LLOMBARDS

SANTANYÍ

Que fa

el Consell Insular en Cultura i Esports

Les activitats del CIM en matèria cultural són nombroses.

De forma directa realitza una labor important de difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i de la Biblioteca artesana, i a través de la xarxa de biblioteques i de la tasca d'ordenació d'arxius municipals. A més de tot això, impulsa i fomenta totes aquelles activitats orientades a l'ensenyança i a la difusió de la nostra llengua.

Promociona els estudis universitaris, per una banda, col·laborant amb la Universitat de les Illes Balears, i per altra, mitjançant el sosteniment de:

La UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància)
L'Escola Universitària de Treball Social.

El Consell Insular de Mallorca participa en:
El Patronat Orquestra Ciutat de Palma.

Organitza la Trobada de Bandes de Música que cada any se celebra a un poble diferent de la nostra illa. Manté la tradició de la festa de la Besta que se celebra a Palma.

Ajuda aquelles entitats que, de manera preferent, propaguen la cultura i també les manifestacions culturals de reconegut prestigi com els festivals de Pollença, Deià i Valldemossa.

En relació a l'esport intervé de forma decisiva en l'elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en

els municipis.

Fomenta la iniciació en tot tipus d'esport de la població infantil i juvenil i proporciona als col·legis i entitats material esportiu.

També organitza, patrocina i promou tota classe de proves que promouen la pràctica de l'esport al mateix temps que en mantenen l'interès.

Entre totes aquestes iniciatives destaquen com a actuacions directes del Consell Insular de Mallorca, l'Escola a la Mar i l'Escola de Pilota, dedicades a l'ensenyança d'aquests esports i destinades als infants de tot Mallorca.

Consell Insular

de Mallorca

c/. Palau Reial, 1

REX MOTORS S.A.
CONCESIONARIO OFICIAL
BMW BALEARES

Exposición y Venta:

Juan Alcover, 24 - Tel. 46 31 66 - PALMA

Servicio Técnico:

G.R. Ortega, 22 - Tel. 46 48 66 - PALMA

RENAULT

COMPRA - VENTA

**VEHICULOS NUEVOS
Y USADOS**

Talleres

PONS - PERELLÓ

C/. Llaneras, 48 - Teléfono 65 36 68

SANTANYÍ (Mallorca)

SAL I XEIXA

PUBLICACIÓ MENSUAL
DEL TERME DE
SANTANYÍ.

Dep. Legal PM 393-1984.

Consell de Redacció:

Miquel Barceló Vidal
Antoni Burguera Cabrer
Miquel Pons Bonet
Andreu Ponç Fullana
Marc Vallbona Adrover

Col·laboradors:

Blai Bonet Rigo
Maria del Mar Pons
Cosme Aguiló Adrover
Andreu Server Mas
Sebastià Vallbona Bonet
Miquel Pomar Bosch
Geroni Burguera Vidal
Baltasar Vidal Sbert

Fotògrafs:

Joan Pinya Amengual

Antoni Burguera Cabrer
Foto Bordoy

Administrador:

Simó Escales Escales

Redacció, Administració i Publicitat:

Biblioteca Casa de Cultura
de Santanyí.

Preu de la subscripció:
100 pts. el número.

Dels articles publicats en
aquesta revista sols en són
responsables els seus
autors.

Imprimeix:

Edicions Manacor, S.A.
Ronda del Puerto, 60
Manacor.

TEMPS DE MESSES

Temps de messes, de segar i de batre, es arribada l'hora de la recollida dels fruits de tota una anyada de feina i il·lusions. No pareix que aquest sigui un any d'un gros esplet, per la nostra contrada i és que pel que fa referència al rendiment de les terres no hi valen promocions ni campanyes, tot ve de més amunt, son necessàries plujes i el temps adequat.

Encara que el turisme ha fet que el nostre poble ja no sigui eminentment agrícol, el caràcter pagesívol encara continua als pobles de Santanyí, per ventura finques de conró no estiguin massa ben cuidades i algunes pareix que es convertiran en marina. Però la realitat és que darrerament, el rendiment econòmic de la pagesia no es correspon amb la tasca que s'ha de fer, així com tampoc està amb relació amb els preus de les altres coses.

El fet que darrerament hi ha hagut un canvi molt important amb la manera de fer les feines del camp, així com també han canviat moltes de les eines, ens han fet tenir ganes de descriure com segaven i batien antany. La falç i els carretons de batre ja són història i això que segurament feia cents d'anys que eren les eines habituals per la segada i la batuda.

Les cases que aixímateix tenien una bona partida de quarterades a segar, eren un bon estol de segadors i segadores, la falç amb una mà i a l'altre uns didals de canons de canya per no fer-se talls. Uns feien les garbes i unes dones espigolaven, perquè no s'havia de perdre cap espiga.

Segar tot el dia cap baix és molt pesat i per fer més lleugera la jornada cantaven si en sabien, començava un, cantant dos versets d'una cançó i tots solien repetir, d'un a un, el mateix. El caràcter de les cançons era variat segons el cas. Quants d'enamorats no degueren cantar les seves amors a les seves al·lotes! Cantant cantant les expressaven uns sentiments que segurament de paraula no s'atrevien.

Uns eren bons cantadors
Altres no ho eran tant
era igual, lo important
que el jornal cantant
no era tan fatigós.

Segant de sol a sol, la temporada solia durar

fins a finals de juny.

El dissabte de Sant Pere
tots plegats hem d'anar a mar
a banyar s'espigolera
si hem acabat de segar.

Encara no acabaven de segar com ja es posaven a batre les faves. Damunt l'era, segons en cas, posaven 5,8, 10 ó més cavaions. Ben estès es deixava assoleiar un poc perquè fos ben torrat i llavors duien les bísties amb les cucales i les junyien als carretons i, ala, a donar voltes. Segons el dia que fés era necessari més temps perquè el gra romangués desgranat i la palla menuda i si duien la mala sort de que els aplegàs una arruxada quan tenien l'estesa, la feina d'una dia es podia convertir amb una setmana.

Una bístia o dues i el pareller enmig de l'era cuidava de que aquelles no s'aturassin i amb la tonada del batre també cantava.

No devia cantar massa bé l'amo d'aquella somera, aquell dia que feia un sol que cremava.

Empipada la somera
amb aquell bater de sol
—L'amo amb aquest cantussol
a ningú feis escoltera
o aqueixa cançó és sa darrera
o haureu de batre tot sol.

Una vegada tot ben esmenussat, ja sabien d'on venia el vent, i venga forcadades a l'aire fins que el gra quedava net de pols i palla. A l'hora del mesurar hi estava present l'amo principal i allà mateix es feien les partions, si era el cas. Si havien fet net prest, molts de joves es rentaven i anaven a veure les enamorades.

Eren uns temps de messes feixucs, però pareix que no ho passaven malament, no tenien tantes resses, hi havia temps per tot, o quasi tot.

De totes les mares pareix que l'home camperol, el d'ara el de sempre és qui més complexa amb el manament diví "Guanyaràs el teu pa amb la suor del teu front". Gràcies a la suor del front dels pagesos, ells i els qui no ho son poden menjar pa.

"Què Déu mos do la maina".

Marc

METEOROLOGIA DEL MES DE MAIG de 1985. **Dades obtingudes per Gregori Suau en Es Molí Petit.**

Dies	Temp. Màxima	Temp Mínima	Litres ploguts
1	8	22	—
2	9	23	—
3	12	26	—
4	12	20,5	2,20
5	8	24	—
6	9	22	8
7	9	21	1
8	8	20	—
9	7	22	—
10	7,5	21,5	10,5
11	4,5	20	1
11	4,5	20	1
12	5	22	—
13	11	23,5	—
14	11	22	2,5
15	8	22	—
16	6	22	2
17	7	25	—
18	7	23,5	—
19	13	22	10
20	11	23,5	—
21	10	25	—
22	11	26,5	—
23	12,5	25	—
24	11	22	4
25	13	29	—
26	11	29	—
27	12	26,5	—
28	12	23	—
29	16	24	—
30	16	25	—

Total. 41,20 litres

OMISSIO.

En la crònica sobre la vetlada musical per a celebrar l'Any Europeu de la Música, involuntàriament omotírem que la Banda de Música Municipal, va esser dirigida pel mestre Jordi Rosselló

Deixam així constància de tan important esdeveniment musical.

MOVIMENT DEMOGRAFIC (mes de maig).

NAIXEMENTS.

-Alexandra Rigo Barceló
-Coloma Bonet Sánchez
-Bernat Bover Rosselló.
-Josep Miquel del Rio Sagrera
-Maria-Inès Clar Jorquera.

DEFUNCIONS.

-Joan Covas Tomàs
-Joan Vidal Bonet
-Coloma Muntaner Contestí
-Antònia Sbert Ferrer
-Catalina Vallbona Adrover
-Joan Rotger Rigo.

MATRIMONIS

-Ferran Miquel Ramon Bril - Catalina Ma. del Roser Vidal Munar
-Damià Vicens Vidal - Aina Cànaves Vadell
-Bartomeu Rigo Ginard - Maria Amengual Ferrer
-Cosme Bonet Vallbona-Christiane Jeannine Renee Dupont
-Joan Miquel Simarro Carrillo - Maria Vidal Lladó
-Antoni Mestre Vallbona - Maria Magdalena Amengual Vidal

Carta a «Sal i Xeixa»

Un altre atemptat a l'entorn CALO D'EN BOIRA CALA FIGUERA.

Com tots sabeu a Cala Figuera i concretament al Caló d'en Boira s'ha construït una preciosa passarel·la o voravia que uneix al Caló d'En Busques amb el Caló d'en Boira. Tothom ha aplaudit i felicitat als promotors de tal obra, i també a l'Ajuntament per la col·locació d'unes encertades faroles de jardí.

Aquesta via, juntament amb la passarel·la que ja existia en el Caló d'en Busques, és, podríem dir, un passeig obligat a tot santanyiner o turista que visita la nostra Cala.

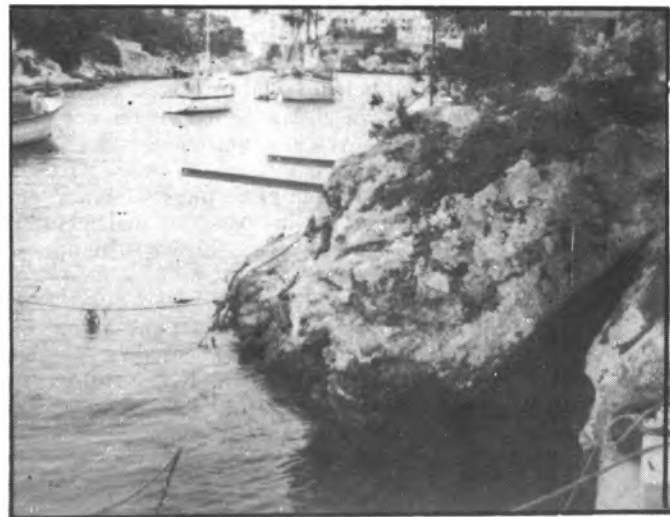
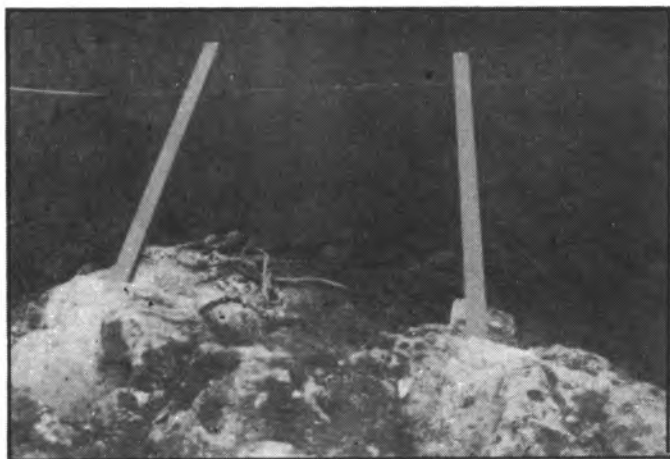
Tot aquest camí ha estat fet amb molt de gust i amb pedra rústica o lloses de Santanyí.

Idò bé, poc temps ha passat sense que qualcú hi posàs la nota de destrucció, com podreu veure a la foto. Sense més ni manco hi han aparegut dos rails de tren que surten uns dos metres de la roca i que constitueixen una nota de molt mal gust, de perill i de nosa total perquè l'únic pas que resta, a tots els veïnats del Caló d'en Boira o visitants per la mar a tal Caló.

Els veïnats es demanen de la legalitat de tal obra i dubten de si ha estat autoritzada i exposada a informació pública. Voldríem que l'autor o autoritats ens informassin de la legitimitat d'aquestes dues, diguem-li banyes de ferro, de tan mal gust.

Amb una paraula, la via ja hi és, el tren no sabem si vendrà per la mar o per damunt les roques.

Signen 39 veïnats d'es Caló d'En Boira.

DE LA COSA POÈTICA

LES CAMES DEL CAMP

L'esperoneig florent de llebres
rebufa als sacs: la tarda put
a fura. El sord crepuscle mou
més els ulls que té la paor,
prop del bec de la perdiu, sent
el cruixit com d'ossos, l'orella,
la boca d'un ca brau, fugaç.

Jo veia del temps la salina,
precipitat —ja ho farceix tot
el ritme llarg del batc dur,
l'amor que menj d'una evidència
rostida, escriu d'escorrim fort—
passava per sota la immòbil
riuada, sec. Llebres i cèmbals.

Josep Albertí
d'Aliorna, 1974

L'ART EN LA MATERIA

Diada del Corpus. La xeixa, acaramullada damunt l'era, s'ha fet aliment espiritual.

A Santanyí els símbols eucarístics, els trobam damunt les dovelles dels portals rodons de Son Sard, posada de la Talaïola, a Ca'n Jaume Antoni, i a altres indrets de la nostra comarca.

Es la fe d'un poble feta pedra.

Avui presentam l'escut eucarístic de Ca'n Jaume Antoni. També un dia aquest escut tingué el color blanc de l'hòstia consagrada, però el pas del temps i el sol li han donat aquest coloret de patet del forn. Tot ens fa recordar la profunda religiositat dels santanyiners.

Aquest escut porta la data de 1702. És notable el cordó que forma l'orla emmarcant l'hòstia i el calze símbol de l'eucaristia. A sota, trobam un cor amb flames i transpassat per dues fletxes símbol del Cor de Jesús.

Quantes processos del Corpus deven haver passat per davant l'escut de Ca'n Jaume Antoni? Un any més, els carrers foren encatifats de flors com ja és tradició en la processó del Corpus.

M.
Foto: C. Aguiló

EN OCASIO DE LA FI DEL CURS ESCOLAR

Miquel Barceló i Vidal.

Amb el mes de juny arriba a la fi el curs escolar.

Es l'hora de recollir el fruit de tot un any d'aprenentatge.

Les escoles donaran per acabada la tasca, havent fet abans, plans pel curs vinent.

Les vacances són el premi per aquells que han complit amb els seus quefers com a estudiants. Pels altres, serà l'hora de recuperar el temps perdut.

L'ensenyament és una d'aquelles activitats humanes que més precisa d'una renovació constant i d'una investigació permanent.

Es clar que l'escola d'avui és molt diferent de la de fa uns anys i també de la dels temps futurs. Sempre està en cons-

tant renovació.

El nin, el jove, que és el subjecte de l'acció pedagògica, està sotmès de cada dia més a pressions socials que conformen el seu entorn, amb una paraula, el consumisme inhumà.

Precisament és ell el més indefens enmig d'aquesta societat agressiva.

Què pot fer l'escola davant aquests greus problemes?

Les famílies no poden de cap manera delegar les seves funcions i responsabilitats a l'escola.

No es pot donar el dualisme família-escola per separat. Una complementa l'altra. És inútil l'acció educativa de l'escola si aquesta no té continuïtat dins la família.

El procés educatiu és molt complex. Pensar avui que els internats, guarderies i altres negocis, són la resposta a les necessitats de l'educació, és anar errats de comptes.

Les famílies tenen en vers dels seus fills unes obligacions ineludibles i insubstituïbles. El cas contrari es diu egoisme; i la societat n'està saturada.

La fi d'un curs és el moment de la reflexió seriosa. És el replà de l'escala on ens aturam per prendre alè i continuar l'ascensió.

Es probable que els joves estudiants es facin la gran pregunta: per què? Si tanmateix les sortides a l'estudi estan malament, manca de llocs de treball, atur juvenil.

No serà el fruit de molts d'anys d'una educació inconscient?

El món d'avui té al cim de l'escala de valors els interessos econòmics i la societat és el reflex d'aquesta situació.

L'escola s'esforça per educar en la llibertat, però es topa amb una societat que cada dia anul·la aquesta llibertat creant més i més necessitats que l'al·lot no pot assumir.

L'escola prepara per a la vida i aquesta es desenvolupa dins la societat. Què ofereix al nin aquesta societat?

Es hora que l'escola surti al carrer i que el carrer entri dins l'escola, sols així farem una societat un poc millor.

Petit Arxiu

A l'època medieval, Mallorca vivia en constant temor degut als atacs per part dels sarraïns; que en llurs vaixells feien acte de presència amb certa regularitat, intentant el desembarc a les nostres costes, defensades i vigilades per les conegudes torres.

Vegeu uns documents del segle XIV que fan referència a aquests esdeveniments:

1391.- 26 de maig. "Al honrat lo batle Rey al de Santanyí o a son loch-tinent. Arnau Ferrer batle Rey al de Falanig. Salut e honor. Certifich vos senyer quel talayer de la marina del meu batliu lo jorn present a una hora del dia o aquen entorn ma feta relació quel dit jorn hora abans del sol exit ha vistes dues Galeas davant Murada les quals venien de lavant a la vela a dues miles luny de terra e fenyen la via de Mallorques vent labeig de les quals coses senyer vos scriu per ço que si les dites Galeas són de enamichis per vos hi sia feta aquella provisió que si pertany..." (ADM).

1391.- 29 maig. "Arnau Ferrer batle real de Falanig al batle real de Santanyí. Diluns a XXVIII de maig a hora de tèrcia he rebuda una letra del Batle de Manachor per la qual som stat certificat quel dit jorn hora de alba lo batle de Artà li ha tremès correu ab una letra en la qual i fa assaber que lo talayer del Cap de la Pera del seu Batliu li feu relació que fo dicmenge hora de vespres havia vistes duas Galeas qui anant a les velas despalagaven de la part de axaloc e feyen la via de vers les parts d'aquesta illa. E com foren entorn X miliers luny de la terra feyen la via a rems del Cap de la Pera e per le fosque quis mes no poth veure més avant quina via feren. Perquè senyer de les dites coses vos certifich perço quens recellets. E fets pagar al portador son peatge acostumat. Dat en Falanig diluns a la dita hora de tèrcia del any MCCC noranta hun honrat senyer de les dites coses vos certifich per tal que per anamichs no puxats eser damnificats fets pagar lo portador son salari. Dat a Santanyí a XXIX de mag. La ny desus dit. Fuit presentata in Campos XXVIII aprilis (maig) anno predicto" (ADM).

CINCCLAUS.

ANUNCIAU-VOS

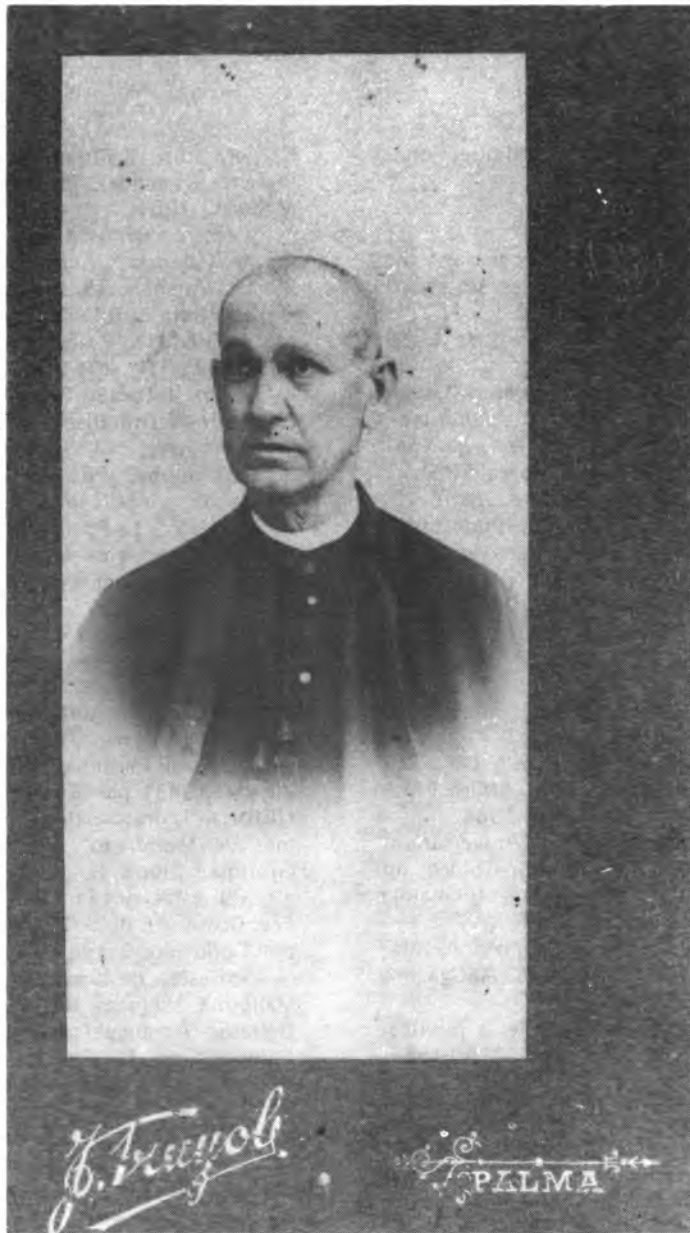
A

SAL I XEIXA

SA COVA D'ES DRAC I EL CAPELLA CORDELLA

Dins el nostre terme hi ha dues coves conegudes amb el nom de Sa Cova des Drac. Una es troba a Cala Santanyí, i l'altra, la que avui ens ocupa, dins la garri-ga de la possessió d'Es Rafal des Porcs. Antigament, la gent creia que les coves eren caus d'animals fabulo-sos, i per això les donava aquestes estranyes denomi-nacions.

Sa Cova des Drac d'Es Rafal és una cova grandiosa, és la cova més gran del terme. Es un gran avenc obert dins la roca calcària i la se-va entrada constitueix un tí-pic exemple d'embut càr-stic, retocat amb uns rudimentaris i antiquíssims es-calons, per a facilitar el seu accés. L'interior el forma una gran sala, coronada per una obertura central en forma de claraboia que no deu tenir gaire més de dos metres de diàmetre. Aquesta perforació natural s'obri en el terreny ras de la marina i és perillosa perquè no té cap coll de protecció. De vegades hi han caigut animals. Durant la meua infància, ja una mica decantada, contaven que s'hi havia estibat un bou de la possessió. De fet record haver-hi vist a dins abundància d'os-sam. A la part jussana, més recòndita, s'hi amaguen, en la més completa obscuritat, les aigües clares i un poc fades d'un estany que deu acostar-se als vuit, o pot-ser deu, metres de llarg, no gaire ample, i que assoleix a redols una considera-ble profunditat. En Francesc Moll, durant una visita que hi férem no fa gaire, em féu observar els petits crustacis que hi viuen, possi-blement els mateixos que trobam a moltes coves ma-llorquines. Aquest estany subterrani, fa anys inspirà un projecte: el de convertir en regadiu una petita parcel·la de secà, començant per l'excavació d'un pou. El meu amic Francesc Fer-rer "Garrot" em conta que el seu avi, el sen Mateu "Donat", acabà la perforació. Els picadors es renegaren

*El capellà Cordella
Cortesia de Cas Majoral.*

perquè la roca era durís-sima. El sen Donat, que per quatre mesos no arribà a centenari, era un gran expert per a amollar coets. Avui pou i hort estan abandonats i no corre aigua per la síquia.

Sa Cova des Drac és una cova quasi mítica. Hi té l'escenari una rondalla recollida per l'arxiduc. A diversos llocs del seu interior s'hi troben restes del pas de l'home, que van des de la prehistòrica fins l'èpo-ca musulmana. Sovint havia sentit parlar d'un túnel llar-

guíssim que mai no arribava a trobar per molt que cercàs, fins al punt que vaig arribar a pensar si era sols la imaginació col·lectiva que el feia existir. Però un dia me'n donaren les fites clares i, a mitjan cova, a la paret, vaig descobrir la gola de la misteriosa galeria, que segons molts arribava a mar, però ningú no havia guaitat per l'altra boca.

Acompanyat d'un amic hi vaig caminar, mig de grapes, durant trenta-cinc minuts, sense albirar-ne la sor-

tida o la fi. Voltes i més voltes, a estones molt baix, a estones una mica més alt. Record que no gaire lluny de l'entrada, a mà esquerra, hi vaig veure una inscripció: "Guillermo Oliver, Presbítero, 1881". Així l'he recordada sempre. Don Bernat Vidal identificà tot d'una el personatge. Era el capellà de Can Cordella. He entrat moltíssimes vegades en aquest túnel i mai no he estat capacitat per a retrobar la inscripció. No puc assegurar que fos així lletra per lletra. L'any era el que he indicat, però potser el prenom i l'ofici eren abreujats.

L'estiu passat hi vaig tornar entrar, acompanyat del meu germà Joan, de Jordi Andújar i de Jaume Campderrós, (dos dels restauradors de l'orgue). Ens férem molt endins. El túnel s'entreforcava a la dreta i a l'esquerra. Ignor quantes bifurcacions trobarem, seguint sempre la que ens pareixia la principal. I volgué la ventura que, a cosa de tres quarts d'hora de camí, aparegués una pedra enmig del passadís amb aquestes lletres gravades amb un objecte punxagut: "Gmo. Oliver, Pbro. Año 1881". Era un altre testimoni del pas del capellà Cordella, possi-blement indicador del lloc extrem fins on s'aventurà Bastant més endins trobarem un final. Entre l'entra-da i l'eixida havien trans-corregut unes tres hores.

Guillem Josep Oliver i Vidal "el capellà Cordella" era un home alt. Sembla que degué tenir certes dificultats, reptant per l'interior de l'estret passadís natural. Ell fou qui construí la casa de Can Cordella ce la Placeta de s'Escola. Quan entrà a la cova tenia l'edat de 37 anys. Havia nat el 1844 i havia mort el 1915. He volgut deixar constància del seu pas per la cova, reforçant el seu testimoni escrit.

COSME AGUILO
Santanyí, maig 85.

BIBLIOGRAFIA DE SANTANYI 84

Per Miquel Pons.

A.- AUTORS DE SANTANYI.

-Bonet Bonet, Jaume. "Santa Llúcia. Mancor del Vall. 1963". "Verbum Dei" Núm. 8. Pàg. 93. Aguas. València. Octubre 1984.

Bonet, Blai. "Hamlet i l'aparició". Dibuixos de Josep Guinovart. Druida. 23x16,5. Menorca, 1984.

-Carreras Escales, Joan, i Coves Tomàs, Joan. "La ceràmica incisa a Santanyí. Avenç per a l'estudi dels seus jaciments: L'hàbitat d'es Velar (d'Aprop)". B.S.A.L. 2a. època. Any C. Tom XL. Núm. 838. Palma de Mallorca. 1984.

-Coves Tomàs, Joan (Vegeu Carreras Escales, Joan).

-Pons i Bonet, Miquel. "Tito Cittadini Podestà" i "Francisco Bernareggi". "Veinte pintores mallorquines". Exposición Homenaje a la pintura de Mallorca del siglo XIX. Banco de Santander. Palma de Mallorca. 1984.

- "Pregó de Sant Jaume". Edició de l'Ajuntament de Santanyí. Gràfiques Llopis. S.A. 22 pàgs. 22x14,5. Felanitx, 1984.

- "Torrent". "La Plaça dels Pintors" - 1. Imagen-70. 14 pàgs. 20,5x14,5. Palma de Mallorca. 1984.

- "Joan Miró a casa tenim parets blanques". Dins "El vol de l'alosa" de Joan Miró. Pere A. Serra. "Miró i Mallorca". La Polígrafa. S.A. pàg. 272. Barcelona. 1984.

- "Com un enfilall de records". "50—e Aniversari al seu domicili actual. 1934-1984". Pàgs. 87-88. Col·legi de Sant Bonaventura de Lluçmajor. Grafimut. Lluçmajor. 1984.

- "Antoni Gelabert". Biografies mallorquines. Ajuntament de Palma. Núm. 7. Pàgs. 149. 20,5x14,5. Antiga Impremta Soler. Palma de Mallorca. 1984.

- "El Patró Joan Pipa". XXV aniversari de la publicació "De com mestre Joan Pipa la va perdre". 1959-1984.

Carpeta amb 18 litografies originals de Pau Ll. Fornés, numerades i signades per l'autor. Gràfiques Miramar. Palma de Mallorca. 1984.

-Vicens, Antònia. "Gelat de maduixes". Premi "Ciutat de València". Fernando Torres Editor. S.A. 109 pàgs. 20x15. València. 1984.

- "Mirall buit" "Pomes i narracions". "Antologia de textos inèdits". Edició cinquantenari de l'Editorial Moll". 1934-1984. Pàg. 264-268. Gràfiques Miramar. 1984.

-Vidal i Tomàs, Bernat. "Les festes de la grande et ancienne mènestranderie" a "El vol de l'alosa" de Joan Miró. Pere A. Serra. "Miró i Mallorca". La Polígrafa. S.A. Pàg. 275. Barcelona. 1984.

-Vidal Vidal, Llorenç. "Ensomni" a "El vol de l'alosa" de Joan Miró. La Polígrafa. S.A. Pàg. 276. Barcelona 1984.

- "Hermanos de las estrellas". "Himno del "Día Escolar de la No-violencia y la Paz". Música d'Andreu Bennàsar.

B.- PUBLICACIONS PERIODIQUES.

- "Sal i xeixa" A.I.No.s 1 a 6. Edicions Manacor. Manacor 1984.

- "Festes de Sant Roc". S'Alqueria Blanca. "Convit" Jaume Rigo Pons, "A la madona Antònia-Aina de Son Rosinyol, en el centenari de la seva naixença (30-VIII-1883/30-VIII-1983) per Elisabet Pons i Barceló, "De la nostra Història. L'oratori de l'any 1803" per Miquel Pons. "El mar de Mondragó" de Blai Bonet. Portada: J. Bordoy. Gràfiques Llopis, S.A. Felanitx 1984.

- "Fiestas de Santa María del Mar". Cala d'Or. "Don Pep Costa y Cala d'Or". per Perico Pomar. Portada de Daniel Codorniu. Gràfiques Llopis S.A. Felanitx 1984.

- "Festes de Sant Miquel". Calonge. "Convit" Marc Vallbona. "Noces de Diamant de l'església nova" per Baltasar Amengual Martorell. "Els nostres glosadors de Calonge" per B. Amengual, "De la Història de Calonge. Preliminars de l'Església nova. 1901-1903. Primera pedra" per Miquel Pons. Portada de M. Mandilego. Gràfiques Llopis S.A. Felanitx 1984.

- "Festes de Sant Jaume". Santanyí. Salutació" Cosme Adrover Obrador, "L'excedent demogràfic i la revolta santanyinera de 1868" per Antoni Vidal, "El domino de Sant Jaume" per Cosme Aguió, "Santanyí segons l'Arxidux Lluís Salvador d'Àustria" M.P. "Galeria Gitana" de Ramon Nadal "Un alçament revolucionari anticonstitucional a Campos de tràgiques conseqüències per als capítols" per Miquel Roig Adrover. "Cronicó de Sant Jaume 83-84" Portada de Francisco Bernareggi. Gràfiques Llopis S.A. Felanitx 1984.

C. TEMES I AUTORS RELACIONATS AMB SANTANYI.

-Balancó, Fèlix. - "Lloc i funció de la poesia oral. Contribució al seu estudi lingüístic". I. Gloses d'En Sebastià Escales Juan "Blaia". II. Gloses sobre els anys de presó i servei militar soferts per En Joan Clar". Pàg. 153-170. "Randa" 16. "Curial". Barcelona 1984.

-Janer Manilla, Gabriel. "la narrativa illenca dels anys setanta entre l'esperit de ruptura i el rigor estètic". "Palau Reial" 1. Pàg. 34 a 37. Gràfiques Terrassa. Palma de Mallorca IX-1984.

-Rosselló i Vaquer, Ramon. "La pedra de "Santanyí" de Felanitx". Extret de "Fires i Festes de Sant Agustí. Felanitx. Gràfiques Llopis. S.A. Felanitx 1984.

MATADERO DE AVES

M. CABRER

C/. Estación, 44 -

ES LLOMBARDS

col·laboració

I VA DE PEDRES

Prefaci

¡Bon dia!, santanyíners i amics de Santanyí. Els redactors d'aquesta revista, un dia pel carrer m'agafaren per sorpresa i en varen atracar bruscament per a demanar-me una petita col·laboració de qualcun dels temes que sempre toc. Però bé, els vaig dir posat entre l'espasa i la paret. ¡Col·laboració!, ¡Col·laboració! - ¿De què voleu que vos pugui parlar a la vostra estimada revista si ni sé xerrar més que de pedres?. Doncs de pedres, varen dir ells. -Au! ja ho veis!, gràcies a ells avui tendreu racció de pedres.

Santanyí, el municipi del migjorn de Mallorca de més antiga ocupació humana: Introducció.

Ens trobam vers l'any 10.000 a.J.C. L'home primitiu veu sorprès com el clima de la terra, glacial dos milenis abans, va tornant cada dia, progressivament més temperat. Això comporta que els recursos d'aquesta humanitat primitiva, formada bàsicament de tribus caçadores i depredadores, vagin minvant d'una forma accelerada perquè cada dia els productes de la caça eren més escassos i molts de pobles sense tenir que menjar es morien de fam.

Així de desolador era el futur d'aquesta gent prehistòrica que no va tenir altra solució que renovar-se o morir. La renovació va ésser la anomenada revolució neolítica. Els grups humans destinats per selecció natural a extingir-se foren les comunitats mesolítiques. Probablement als descendents d'aquest darrer grup humà devem, vers l'any 5.000 a.J.C. la primera ocupació humana a l'illa de Mallorca.

-El primer poblador de l'illa l'home preceràmic.

La problemàtica de

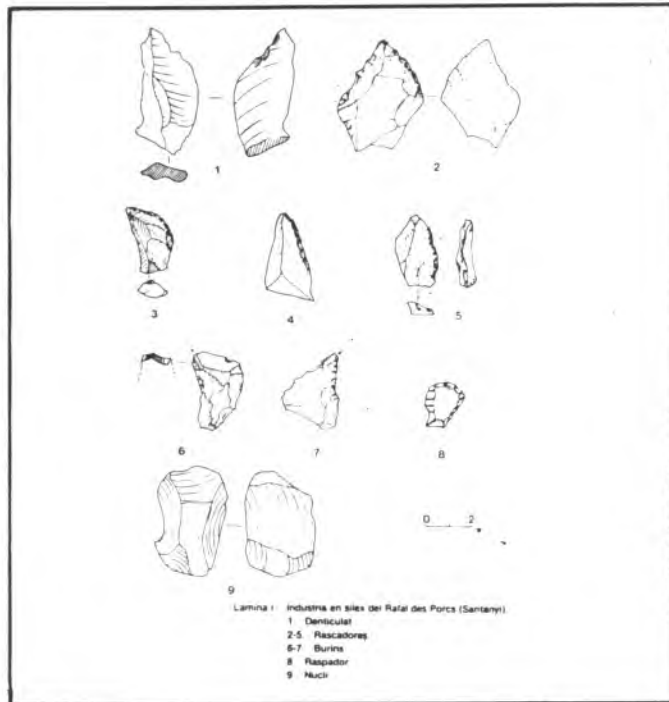
l'home preceràmic és una de les majors llacunes sense resoldre dins l'envitricollat món de l'arqueologia mallorquina. Oficialment, -diguem-ho així- els primers indicis que es tenen datats cronològicament es re deixen a dues estacions. La cova de Muleta - Sòller) vers el 4.000 a.J.C. i Son Matge (Valldemossa) vers el 5.000 a.J.C.

El jaciment de Muleta es redueix a unes restes humanes acompanyades d'un pobríssim aixovar consistent en diminutes llenques de sílex (pedra foguera), percutors de calissa i dues agulles d'os. En canvi en el jaciment de Son Matge, les troballes són purament alimentàries. Restes diposats amb signes intencionats de descarnament, pertanyents a *Miotragus Balearicus* (un animal prehistòric mig cabra, mig cérvol i no més gran que un ca perdiver) al que aquest home va donar tan desenfrenada caça que va ésser la causa de la seva extinció.

Però curiosament l'únic lloc que ha donat les majors mostres d'una indústria de sílex clarament arcaica, amb l'absència total de ceràmica, mai per mai neolítica, està molt allunyat de la Serra Nord, concretament dins el nostre terme, dins àmplies franges de terres de conreu i plenes p'és Rafal des Porcs i Son Danús Vell.

L'aparició en aquests llocs, de nombrosos nòduls i esclats de pedra foguera disseminats per la superfície del sòl vers Sa Cova des Drac (Rafal) i Na Timoneira (Son Danús Vell) són testimoni segur de l'arribada d'aquest home prehistòric a Santanyí.

So qualche vegada heu duit la sort de passejar-vos pels voltants de Sa Cova des Drac i fixau un moment la vista a terra veureu uns bocins de pedra foguera no més grans que el

Lamina 1. Indústria en sílex del Rafal des Porcs (Santanyí).

- 1 Denticulat
- 2-5 Rascadores
- 6-7 Burins
- 8 Raspador
- 9 Nucli

puny o el dit gros de la mà. Agafau aquests esclats i mirau-los amb calma; observareu en ells com unes oques o mosses, són la petja dels instruments que empraven aquests homes com a eines. Aquests instruments es classifiquen bàsicament en burins per a raspar els ossos i matèries dures. Denticulats o petites mosses a un esclat que s'empraven per a fer punta als utensilis punxaguts de fusta i es manejaven així com s'usa avui una màquina de fer punta de fulleta. I finalment les rascadores que venien a ser els ganivets per a tallar carn i altres coses. També si teniu molta sort podríeu arribar a trobar altres peces menys usuals com són els raspadors, que eren com una espècie de plana de fuster, o els foradadors, que el seu nom ja indica per a que servien.

Tots aquests estris s'extreien d'un nucli de pedra foguera prèviament preparada, extreta de la roca mare i, quant es gastaven, es tiraven per a tornar a colpetjar el nucli amb un percutor de pedra i extreure un altre esclat que es retocaria fins a fer l'instrument necessari, que s'usaria fins a gastar-se i es tornaria a rebutjar en ésser inservible. Per això els voltants de Sa Cova des Drac apareixen brufats de moltíssims fragments de pedra foguera, testimoni palpable de l'ocupació per-

llongada d'aquesta gent que va senyorejar aquest indret fins al 2.000 abans de Crist, any que vengué a la nostra terra una nova barcada de gent d'arrels neolítiques que amb els seus avanços arribaren a absorbir i fer evolucionar aquelles gents, que vivien per aquelles dates com els actuals aborígens australians. Nòmades, sens casa fixa, caçadors innats, depredadors de tot el que trobaven comestible dins la mare naturalesa i grans consumidors de pegellides i mariscs.

Aquest fet segurament justifica el poblament, per aquestes tribus, les nostres terres.

Vos heu dormit? Vos ha agradat? Jo no ho sé però sigui el que sigui prepareu-vos per al pròxim capítol que serà "L'arribada Neolítica".

Joan Carreras Escalas
"Joan Conill".

BIBLIOGRAFIA.

Early Prehistoric Settlement in The Balearic islands. W. Waldren 1982 Excavacions en la cueva de Muleta (Sòller) los niveles arqueológicos. W.H. Waldren i Guillem Roselló Bordoy.

La indústria en sílex del jaciment a l'aire lliure de la zona del Rafal des Porcs. Cova des Drac. Santanyí (Endins 1981) E. Carbonell, R. Mora, J. Ons Morayá i J. Coll.

INFORMACIO LOCAL

MOLTES I VARIADES ACTIVITATS MUSICALS A SANTANYÍ

Aquesta primavera santanyinera d'enguany ha gaudit de diversos esdeveniments musicals que han resultat esser realment interessants. Començant pel concert d'en Joan Moll, del qual en el present número oferim un comentari a càrrec d'en Joan Cavallero. També la celebració per part dels músics santanyiners, que ja en varen donar compte, i ara, darrerament, hem tingut tres concerts: Orquestra de Cambra de Manacor, els Blavets de Lluc i un de música popular.

CONCERT DE L'ORQUESTRA DE CAMBRA "CIUTAT DE MANACOR"

Patrocinat pel Consell Insular de Mallorca i dins el marc de la celebració de l'Any Europeu de la Música, va tenir lloc a l'Església Parroquial de Santanyí, un concert a càrrec de l'Orquestra de Cambra "Ciutat de Manacor", amb la participació dels Joves Violinistes de l'Escola Municipal de Música, de Manacor, tots dirigits pel mestre Gabriel Estarellas.

El programa contava amb l'estrena absolut d'"Adagio", de Llorenç Borràs, "Alba" de Hans Haug, "Nocturn per a violoncel" de Xostakóvich i el "Concert en re major per a piano i corda" de Haydn. Els Joves Violinistes, acompanyats per l'orquestra interpretaran "Sis peces de les Lliçons" d'Alard.

Actuaren com a solistes: Harry Bentley (violoncel), membre d'aquesta orquestra des de que es va crear, i ex-solista de l'Orquestra Simfònica de la B.B.C. de Londres. I la Pianista Concepció Va-

dell, concertista i professor del Conservatori de Palma.

Una vetlada musical realment interessant i la bona resposta del públic, demostrà la bona acceptació que aquest concert va tenir.

ELS BLAVETS DE LLUC

Feia ja tres vegades que s'intentava la vinguda a Santanyí de l'Escolania de Lluc i no havia estat possible, però aquesta vegada sí, amb el suport de la Caixa de Pensions, que dins els diverses actes que ve realitzant amb motiu del 50è aniversari a Santanyí.

No cal dir que la sola presència dels Blavets al nostre poble va aixecar molta d'espectació, com a missatgers de la Patrona de Mallorca, la Moreneta de Lluc.

L'actuació musical, naturalment, va esser d'una qualitat indiscutible, plena de varietat. S'entremesclaven obres del més pur caràcter clàssic amb altres que sens desmereïxer gens musicalment el caràcter simpàtic de la composició, feien florir una mitja rialla a la cara dels que escoltaven, per exemple el "Cu-Cu" o aquella infinitat de "Miaus", tal com si fossin una família moixonada salvatge.

El pare Jaume Palou, dirigint els cantaires, que acompanyats al piano pel pare Vicens Rubí, ambdós són els educadors musicals de l'Escolania de Lluc.

El concert va acabar apoteòsicament amb la interpretació d'"Al·leluia" d'"El Messias" de Haendel.

VELTLADA DE MUSICA POPULAR

La darrera de les actuacions musicals que hem tengut ha estat la vetlada de Música i Balls Populars a càrrec de les agrupacions "Revetla de Sant Antoni" i "Aliorna".

També va esser aquesta una actuació de gran interès, tant pel que fa a la seva perfecta interpretació com pel que varen animar així com també pel variat programa, combinant les cançons i tonades populars amb algunes de creació pròpia.

El nombrós públic que es va reunir a la Plaça es va divertir escoltant i també veient ballar els nostres visitants. Diguem també que un grup de santanyiners participaven de la ballada. La seva actuació fou tan brillant com la de qualsevol professional.

Una vetlada plena de bulla i bon humor.

Dia primer de juny, Ses Salines commemorà el 60è. aniversari de la segregació de Santanyí. Per tal motiu es celebraren una sèrie d'actes culturals; entre els que cal destacar la conferència pronunciada per Victor M. Guerrero, que versà sobre la colonització púnico-ebusitana a la Colònia de St. Jordi. El conferenciant fou presentat per Honorat Bauçà, i es projectaren unes diapositives que ajudaren en gran manera a comprendre el tema. Victor Guerrero és també l'autor d'un llibre sobre aquest mateix tema del qual oportunament oferirem una recensió.

Dies passats Da. Mercedes de la Presa, Presidenta de l'Associació de Mestresses de Casa NUREDUNA, fou distingida amb la Medalla d'Or de la CREU ROJA. Ens alegrem de què una persona tan vinculada a Santanyí sia honrada amb tal distinció. Enhorabona.

Dia 29 de juny, festa de Sant Pere tindrà lloc el retorn de la imatge

d'aquest sant a Cala Figuera.

Com és sabut aquesta figura va pertànyer al primitiu oratori de la Cala, essent traslladat després a Consolació.

Els actes a celebrar són els següents: Dia 29 a les 7,30 de l'horabaixa arribada de la imatge a la Cala. Serà rebuda per la Banda de Música, Junta de l'Associació de Veïns, convidats i públic assistent al començament del carrer Bernareggi. A continuació la comitiva es dirigirà a l'església. Col·locació de la imatge pels mariners, Missa, i per finalitzar un vinet d'honor.

Esperam que hi hagi molta participació en aquest acte.

EXCURSIO DELS NOSTRES MAJORS

El passat dia 2 de Juny i organitzada per l'Ajuntament va tenir lloc una excursió per a les persones de la tercera edat.

Nombrosa participació, eren més de cinc-centes persones de totes les localitats del nostre terme, que ompliren 10 autocars.

Es va visitar el Parc de la Mar de Palma, després Valldemossa, seguint per la cornisa nord i admirant aquells meravellosos paisatges, passant per Son Marroig, Na Foradada, la vila de Deià arribarem al Port De Soller. Allà ens esperava el dinar. Acabada la dinada i feta una volteta pels contorns agafarem els atapins i cap a Lluc. Pel camí poguérem contemplar el abrupte i espectacular paisatge de la serra d'Alfàbia amb el Puig Major, així com també els embassaments de de Cuber i el del Gorg Blau. Un cop a Lluc i a l'ombra de l'alzina el peu del pujol dels "Misteris", una estona de tertúlia i bon humor, amb

xistes i acudits. Allà mateix i per part d'un dels pensionistes va expressar el seu agraïment per aquella diada. També va parlar el batle contestant que considerava que era un deure de l'Ajuntament el tenir atencions amb aquelles persones, que tant havien donat als pobles de Santanyí i que desitjava que aquesta excursió / festa tingués una continuïtat amb altres actes diversos. També va expressar al Batle el desig de que els majors s'organitzassin amb societat i així ells mateixos s'anirien preparant els diversos actes que desitjassin segons els seus propis gusts.

Per acabar i amb la Basílica plena de gom en gom, (els frares de Lluc varen haver de treure cadiretes de per tots els recons del Santuari) es va celebrar la missa. Sense cap mena de dubte, la missa fou l'acte més important de la diada, tant pel que es refereix a la general participació de tots com per la sentida homilia del Rector de Santanyí, amb un record entranyable a la nostra Mare de Déu de

Consolació, tan estimada i invocada pels santanyiners. També, naturalment, Mn. Ramis es va referir a la Verge de Lluc. Moreneta de pell però de cor blanc com la pedra de Santanyí.

El camí de la tornada, igualment que el reste de la jornada va transcorre sense cap dificultat i segons els comentaris generals per a tothom aquest dia va ser agradable i divertit.

Fa unes setmanes va morir a Barcelona D. Jesús Arcas, habitador de Cala Figuera, i popularment conegut per "el català". Tenia 84 anys i en portava un bon esplet entre nosaltres.

El nostre més sentit condol per als seus familiars.

CONCURS DE TONDRE A MANACOR

En el concurs de tondre amb estissores que es va celebrar a Manacor, dins el marc de la celebració de les Fires i Festes de Primavera, el santanyiner Joan Vidal Picornell, de les tres proves

en va guanyar dues. A la primera que es tractava de veure qui acabava de tondre una ovella designada per rigurós sorteig, en Joan va guanyar amb un temps de 3 minuts 15 segons.

A la prova artística el guanyador va esser Antoni Jaume.

No per esperada, la victòria d'en Joan deixa d'alegrar-nos. Sal i Seixa es

suma a la seva alegria al temps que l'hi expressa la més sincera enhorabona.

A la fira del llibre instal·lada en el Born de Ciutat, a l'estant de la Premsa Forana, hi fou present la nostra revista "Sal i Xeixa" juntament amb altres publicacions illenques.

INFORMACIO MUNICIPAL

PRESUPUESTO DEL AÑO 1985

INGRESOS

Impuestos directos (contribuciones)	58.900.000 pts.
Impuestos indirectos	18.600.000
Tasas y otros ingresos (Basuras, Lic. Obras, etc)	
.....	85.241.000
Transferencias corrientes (Transferencias del Estado)	
.....	40.500.000
Ingresos patrimoniales (playas y otros)	31.359.000
TOTAL	234.600.000

GASTOS

Remuneraciones del personal	59.350.000
Compra de bienes corrientes y de servicios	126.475.000
Intereses	2.660.000
Transferencias corrientes	10.721.000
Inversiones reales	35.058.100
Transferencias capital (Acciones Valtor (3)	50.000
Variación de pasivos financieros	285.000
TOTAL	234.600.000

SUBVENCIONES MAS IMPORTANTES

Club d'esplai de Santanyí	325.000
Club d'esplai de Alqueria Blanca	325.000
Coral Sant Andreu	800.000
Campaña normalització lingüística	175.000
Colegio Obispo Verger	360.000
A.P.A. Colegio Público	250.000
Organo Porto Petro	100.000
Organo Es Llombards	75.000
Organo Santanyí	770.000

Colombófila	66.000
Transporte Escolar	180.000
Monitor Natación	220.000
Cámara Agraria	110.000
Promoción Turismo	367.000
Guarda Jurado	1.100.000

FESTES DE SANT JAUME 1985

AVANÇ DE LA PROGRAMACIO D'ACTES

- Dia 19 de Juliol.- Pregó de Festes i Concert per la Coral Sant Andreu
- Dia 20.-Diversos partits de Fútbol/Sala
Inauguració del Certamen de Pintura "Vila de Santanyí"
- Berben amb R.H. Positivo i el "show" de Sara Montiel i altres
- Dia 21.-Pop-Cross
Proves atlètiques
Festival Folkloric
- Dia 23.-Passacarrers i espectacle "Nit de Foc" per Escarabat Bum-Bum d'Alaior
- Dia 24.-Diversos jocs infantils i juvenils
Berben amb l'actuació estelar d'en Juan Pardo
- Dia 25.-Ofici solemne
Inauguració Oficial del lloc de la Creu Roja
Recepció i entrega de premis del concurs de narrativa
Partit de fútbol
Obra de teatre "Bon viure i no treballar no pot durar"
Agrupació "Pou del Rei"
- Dia 27.-Tirada a coloms
Concert per la Banda Municipal de Música

CALONGE

NOCES D'OR MATRIMONIALS.

El passat dia 25 d'Abril es compliren els 50 anys del casament de l'amo en Rafel i sa madona Maria de Can Frare.

En la companyia dels seus fills i dels seus nets, varen commemorar aquest esdeveniment en un dinar en família.

Nosaltres ens volem sumar a la seva alegria, donant-los l'enhorabona al temps que desitjam que per molts d'anys puguin gaudir de bona salut i benestar.

L'amo En Rafel, afectat de fer qualche glosa, el dia de les seves noces d'or de matrimoni va fer la següent:

Podrem dir que es un tresor cinquanta anys d'estar

plegats
may havernos separats
i poder fer les noces d'or.

PRIMERES COMUNIONS.

Com es ja costum al nostre poble, el dia de la

fiesta de l'Ascensió, a la nostra Parròquia es varen fer les primeres comunions; els combregadors foren: Catalina Bennassar Vadell, Guillem Julià Adrover i Guillem Mas Alou.

Per a tots ells, la nostra felicitació, i que aquesta comunió es pugui repetir moltes de vegades al llarg de molts d'anys en la companyia dels seus familiars i amics.

PEREGRINACIO A SANT SALVADOR.

La ja tradicional peregrinació anual que els calongins fan a Sant Salvador va tenir lloc el passat dia 9 de Maig.

Un grup de ben valents, les espadenyes fermades ben fort, ja li envellaren a peu, passant pel pou d'es Bubut cap a can Alou pujant turons i baixant comellars amb l'esperit fresc i el cos calent arribaren a dalt la muntanya santsalvadorera. D'altres hi anaren amb cotxes arribant a esser més de mig

centenar a l'hora de la missa, que va celebrar el rector de Calonge Mn. Baltasar Amengual.

Acabada la missa uns prengueren el camí de la tornada i d'altres dinaren allà i esperaren a l'horabaixa per tornar cap al poble.

Es molt agradable veure que aquesta devoció

mariana es conserva dins les nostres famílies i es també digne de tota alabança el que cada any un important grup de calongins, en comunitat, vulguin retre una visita a la Mare de Déu de Sant Salvador, no en va des de molt de temps enrera era costum la pujada sovint al santuari felanitxer.

SOLUCIONS DELS PASSATEMPS

Maria del Mar Pons

MOTS ENCREUATS

Horizontals

- 1.-Elionor. Vi.
- 2.-Ull. Is. In.
- 3.-La. En. Aguf.
- 4.-Acolorir. A.
- 5.-L. Matí. Eon.
- 6.-I. B. Més. T.
- 7.-Arrel. Ca.
- 8.-All. Saps.
- 9.-Pi. Aire. I.
- 10.-Amo. S. Gla.

Verticals

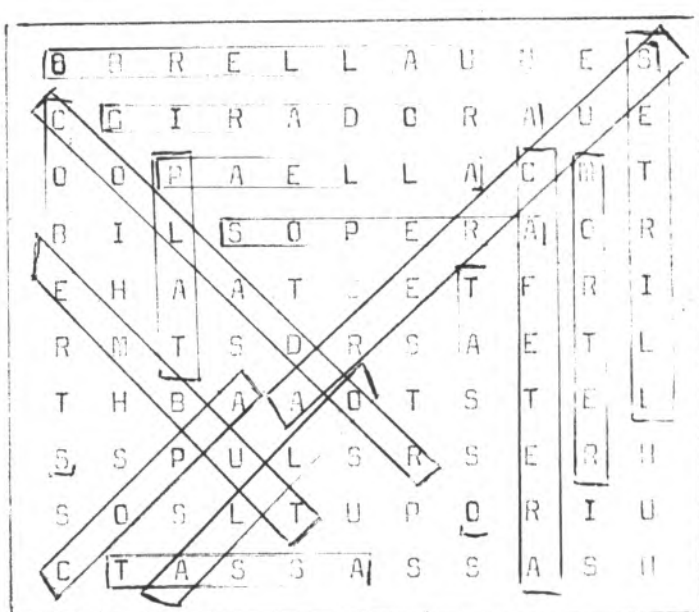
- 1.-Eulàlia. Pa.
- 2.-Lloc. R. Im.
- 3.-Il. Ombra. O.
- 4.-O. Ala. Ela
- 5.-Ninot. Llis.
- 6.-Os. Rim. R.
- 7.-R. Ai!. E. Seu.

- 8.-Gresca. G.
- 9.-Viu. O. Apil.
- 10.-Infant. S.A.

SOPA DE LLETRES

Obrellanes

- Setrill
Sucrera
Cafetera
Colador
Plat
Coberts
Embut
Mortor
Olla
Giradora
Paella
Tassa
Tassó
Copa
Sopera

AVUI HEM XERRAT AMB SOR LLUCIA BENNASAR

Després de quatre anys d'estança a Bolívia, va tornar a Mallorca, de moment per no tornar-se'n, Sor Llúcia Bennassar de Ca'n Roca, monja Franciscana. Ella ja de ben jove, volgué beure, com la samaritana, d'aquella aigua, de la qual qui en beu no té mai més set, i va voler esser monja. Va fer el noviciat a Pina i després la carrera de mestra, però la crida de Crist "Anau i ensenyau a tot el món la bona-nova" va motivar el que Sor Llúcia volgués anar a les llunyanes terres d'Amèrica.

Ara que ha tornat hem fet una xerradeta amb ella.

Sor Llúcia, ben retornada a Mallorca. Perquè no ens conta com és el lloc a on estava?

-Jo estava a un barri de La Paz, capital de Bolívia, que es diu "Villa El Carmen". Això està a una altura de 3.700 metres damunt el nivell de la mar, el clima és, per lo tant, fred i sec. La població de la ciutat és de 800.000 habitants. Les cases del barri "Villa El Carmen" són petites i generalment fetes de totes de fang i palla.

Les dones solen vestir a l'estil pagesívol, "pollera", manta i un típic capellet. Però els homes, encara que amb vestits bastant pobres van vestits a l'estil europeu. Existeixen en el barri, greus dificultats per obtenir aigua, per la manca d'un bon sistema de canalització. Molta gent ha d'anar a cercar-la a una font comú essent freqüent que durant l'època de poques pluges, que s'hagi d'esperar llargues estones fent coa per poder aconseguir dos poals d'aigua.

La majoria de les 13.000 persones de Villa El Carmen són del camp que cercant un millor sistema de vida s'han traslladat a la ciutat. Allà la seguretat social no arriba a tots els obrers i aquests poden ser despedits del seu treball molt fàcilment. El treball més general entre les dones és el de venedora de verdures o de rentadora de

la roba de les famílies més acomodades. Finalment hi ha un grup bastant nombrós de famílies en les que els pares segueixen vivint al camp, però que tenen els fills a la ciutat atesos per un germà major (aquest moltes de vegades no té més de 14 anys), els pares van una vegada al mes a veure els seus fills i a dur-ho els pocs doblers que han guanyat amb la seva feina.

-Quantes monges mallorquines hi ha Bolívia?

-De mallorquines n'hi ha dues, però de la nostra congregació n'hi ha deu més que són del reste d'Espanya i 11 que són natives d'allà. D'altres congregacions hi ha moltes més espanyoles.

-Què feis allà les monges?

-Las cinc comunitats que les Franciscanes tenim a Bolívia, es dediquen a diverses activitats, segons el lloc on estan. Me limitaré a descriure el que feim a Villa El Carmen: Jo treballava a una escola a la que assisteixen mil dos-cents alumnes d'edats entre els cinc i els deu anys. La meitat van el matí i l'altre meitat l'horabaixa. Aqueixa escola és l'única del barri i degut a l'augment de població fa que una de les principals preocupacions sigui l'ampliació de l'edifi-

ci escolar. Aquest es va començar fa catorze anys amb dues senzilles aules, actualment en tenim setze i són insuficients. Per anar edificant i ampliant l'escola, rebem ajudes de diverses institucions i els pares dels alumnes ajuden fent feina els diumenges.

Una monja fa feina ajudant en un Centre Mèdic en col·laboració amb metges i infermeres seglars.

Tenim un menjador popular en el qual dos-cents nins dels més pobres tenen un plat de menjar cada dia.

També col·laboram amb la Junta de Veïns per a millorar el barri. Actualment es fan grans esforços per fer les clavegueres per les aigües brutes així com també la canalització de l'aigua potable.

Dintre del camp pastoral ens ocupam en la catequesi i en la preparació per els sacrament (batiaiment, primeres comunions, confirmacions).

-Sou ben admeses per la gent d'allà?

-La gent senzilla amb la que feim feina, ens estima molt. Jo he estat allà en temps de democràcia i el govern no ha posat cap trava a l'Església. Però allà són freqüents els cops d'estat i les dictadures a vega-

des persegueixen l'Església.

-Quines creences tenen els nadius?

-Els que tenen poca cultura, que són molts, mesclen elements de les seves religions antigues (les que es practicaven abans del descobriment d'en Colón) amb elements de la religió cristiana. Vet aquí algunes de les seves creences i pràctiques religioses:

a) Reten culte a la PACHAMAMA (Mare Terra). Una de les formes de fer-ho és tirar a terra part de la beguda que han de beure, abans de començar una festa.

b) Quan han de fer una casa, dins l'escombre on han de fer els assentaments, cremen el fetus dissecat d'un animal a fi de que la construcció surti acertada i no es caigui.

c) Degut a la gran importància que donen als somnis creuen que el que somnien està relacionat amb el seu futur.

d) Tenen molta devoció als sants. Cada poble o barri té el seu Sant Patró i el dia de la seva festa el treuen en processó.

-Com està la cristiandat a Bolívia?

-La majoria dels bolivians estan batiats, però els cristians realment compromesos són pocs. Existeix una part de l'Església molt conservadora, amb un tipus de religió molt espiritualista. Un altre grup està més compromés amb l'home i s'esforça per l'alliberació de tants de bolivians oprimits i explotats, sense que això vulgui dir que aquest grup hagi caigut en un materialisme, sinó que treballa per a l'alliberació de l'home a partir de la fe en un Déu que és pare de tots i que per això tots els seus fills, tenen els mateixos drets.

Només es queda agrair a la que, qualcú va anomenar embaixadora de Calonge a les Amèriques, les seves paraules i que Déu que pot l'hi pagui el que fa pels més necessitats.

Marc.

JOAN MOLL A SANTANYÍ

El passat dia 21 d'abril el pianista Joan Moll va fer un recital a l'Església de Santanyí.

Per fer-se una idea del resultat del recital em sembla oportú de fer referència a la seva formació. Joan Moll fou dirigit de petit per la formidable pedagoga mallorquina Conxa Vilella, una professora qui ensenya tècnica i musicalitat alhora, i amb qui la societat illenca té un deure pendent: amb ella preparà els cursos de piano al Conservatori de Ciutat. Amb Gibert Camins va treballar els materials necessaris per als dos cursos de Virtuositat a Barcelona. Posteriorment va tenir un contacte breu amb la pianista Margot Pinter. Finalment, va anar a l'escola que dirigeix intermitentment Claudio Arrau a WUPPERTAL.

Joan Moll va ésser seduït per l'immens atractiu del pianista xilè. Per comprendre la importància d'aquest encontre, convé recordar una distinció que hom fa sovint: hi ha un tipus de pianista que es

diu "romàntic", per qui només cal capbussar-se dins la música per tal d'interpretar-la segons l'estat emocional del moment. Un exemple d'això n'és Fisher que es negava a estudiar tècnica per considerar-ho "poc artístic". Es tracta d'un prejudici típicament alemany, segons Arrau.

D'Latra banda hi ha el pianista "modern", el pianista equipat de tècnica. Aquesta paraula no significa només velocitat i precisió: la tècnica és una combinació de molts de factors —control, fraseig, domini dels pedals i la singular relació entre el cos del músic i el teclat—.

Aquest darrer tret caracteritza molt Arrau i els seus deixebles. Quan entren en contacte amb el teclat tot el cos queda compromès, perquè l'impuls físic neix a l'esquena i no als braços (i molt menys, als dits). Aquesta tècnica —ensenyada a Arrau per Krause, al Conservatori Stern de Berlín a principis de segle i que Krause mateix havia après

de Liszt —qualifica la singularitat de l'escola d'Arrau on, d'altra banda, es fa especial èmfasi en la indagació escrupulosa del llenguatge específic de cada compositor.

Amb tal bagatge es presentà Joan Moll al públic de Santanyí, un públic sorprenentment fervorós que mig omplia l'Església gran i que va aplaudir arravatadament cada una de les peces d'un programa interessadament convencional (Albeniz, Falla, Chopin, música nostrada... etc), malgrat les espantoses condicions acústiques de l'Església, on potser sonen molt bé un orgue o una Massa Coral; però un piano, amb la abundància d'ecos de la gran nau, sembla un peix dins el rostoll i sotmet al pianista a un calvari difícil de comprendre per a qui no ho és.

Malgrat això, com que en Joan Moll és un pianista capaç de treure música de davall les pedres, s'assoliren moments de gran emoció (a la Balada en la Bemoll, durant la expo-

sició del segon tema, en Joan Moll feu el contraccant de la mà esquerra com ningú. Això es va evocar una anècdota poc coneguda: Quan Joan Moll va sotmetre a l'aprovació d'Arrau la seva visió d'aquesta obra, el xilè li respongué: "Es tan bona que jo no la podré tocar essent vostè present"!).

La oportunitat d'escoltar un intèrpret com Joan Moll ens permet qüestionar una vegada més les pròpies idees, sobretot ara com ara que virtuosisme es confon amb velocitat i la qualificació de bon pianista s'atorga en funció de criteris molt discutibles i a favor d'artistes mancats d'una personal cosmovisió dels fenòmens musicals.

Cal felicitar, amb motiu d'actes com aquest, al regidor de Cultura, Marc Vallbona i, amb ell, a l'Ajuntament que li dona suport, ja que sembla que han entès, a la fi, que les demandes del poble ultrapassen les omnipresents estructures de ciment.

Joan Cavallero

NOTICIES D'ES LLOMBARDS

El passat dia 6 de Juny és celebrà, com a la majoria de pobles de la nostra illa de Mallorca, la festivitat del "Corpus Christi" i és feu la tradicional processó pels carrers del poble, Plaça de l'Església, carrer de San Domingo, carrer de les Escoles, plaça dels Pins i tornada a l'Església. Hi assistí molta gent que participà amb càntics i com sempre adornà l'itinerari. Ja ben prest les mestresses dels carrers sortiren enmig per enramellar-los i amb els crits i alegria característics de totes elles. Una volia fer una estora tota igual, l'altra rotlos, una tercera "pastilles juanola" i a l fi totes

acordaren fer un variat i així feren el gust de totes.

Des d'aquí vull donar l'enhorabona per lo bé que sortí tota la diada.

La funció litúrgica començà a les 6 de l'horabaixa i fou oficiada i presidida pel vicari d'Es Llobards, Mn. Miquel Barceló.

El dia 8 de Juny i a les 8 del vespre, es volgueren unir en sant matrimoni els joves del poble, Ramón Silvela Capó (de Ca's Tinent) i Jaumeta Rigo Burguera (d'es Forn d'es Molí) a la paròquia de la Immaculada

d'es Llobards, on es realitzà una funció molt solemne i emotiva. Acabada la celebració del sacrament convidaren a tots els seus parents, amics i coneguts a un sopar a la Colònia de Sant Jordi.

"Sal i Xeixa" els desitja molts d'anys de viure plegats.

Nadal Vicens, d'Es Llobards i jugador de C.D. Ses Salines, ha estat distingit entre els millors esportistes de Balears, en un acte organitzat per "Ultima Hora", en el restaurant "Es Fogueró".

DUES PARAULES AMB DR. CLAUS KÖNIG

-En Claus és amant d'aigües cristal·lines, de les de Mondragó, en forma especial. Li agrada ensumar la flaire encesa de les gatoves d'Es Puig Gros. Sentir l'olor subtil de l'amagatall del puput.

En Claus és indígena de molts de llocs del món. Té arrels a la Selva Negra, dansa amb l'esperit de l'Inca, als valls del Machu-Pichu. Té arrels a Sa Penya Bosca, al Camp d'ets He-reus, an Es Comptés i a S'Estell Xapat.

En Claus Köning ha presidit el D.B.V. alemany durant 15 anys. El D.B.V., ha celebrat el 80 aniversari de la seva fundació i conta amb més de 120.000 estudiadors, i proteccionistes de la naturalesa. Dirigeix la secció de Vertebrats del museu de Ciències Naturals a Stuttgart, i la seva feina per a televisió, l'ha duit aquest mes de maig a Mallorca, per acabar la filmació, d'una pel·lícula dels nostres ocells i paisatges.

L'acompanyen, com cada any a Mondragó, N'Ingrit, la seva dona, i els seus dos fills. Conta a Mallorca amb l'ajuda incondicional del G.O.B., per als seus treballs.

-Claus, ¿què serà de l'home, en un món sense ocells, i amb arbres de laboratori?

-Serà un home psicològicament deprimido. El home en un món sense naturalesa no pot viure, perquè el home és un membre de l'ecosistema de la naturalesa i amb ell no pot separar-se d'aquella. Hay que pensar que los dinosaurios han vivido más de 100.000.000 de años en nuestra Tierra.

El home existe desde hace 2.000.000 de años. Durante los últimos 100 años, el hombre ha transformado enormemente el

ambiente natural y por eso me parece dudoso que la raza humana vaya a gobernar la Tierra tan largamente como lo hicieron los dinosaurios, que no tenían ninguna influencia en su medio ambiente.

Existen graves problemas... como el de la superpoblación.

-Com encaixen els nostres ocells, amb aquesta onada de ciment, a la que diven progrés?

-Mal. Sin duda un exceso de turismo, influye sobre la fauna de una isla pequeña como Mallorca. Por esta razón, varias especies de aves están amenazadas, y en la franja de extinción. Por ejemplo: el Buitre Negro, el Aguila Calzada y el Aguila pescadora; estas aves eran bastante comunes en la Isla hace unos 50 años. En consecuencia con un exceso de turismo, vino un aumento de urbanizaciones. También un aumento del uso de pesticidas en

los campos. Estos factores son los más graves, que junto con una persecución humana han producido esta situación lamentable.

Concretamente, en mi opinión, es necesario no más crecimiento del turismo en la Isla. Se puede imaginar que Mallorca sea un cubo, este cubo se puede llenar con agua hasta arriba el cubo está ahora lleno y no se puede hacer un montón de agua por encima.

Sería necesario concentrar el turismo en varios núcleos donde ya existen urbanizaciones como pueden ser Palma Nova, Playas de Palma, Cala D'Or, etc. Sería una pérdida para la Isla y los Mallorquines, si se permitieran nuevas urbanizaciones, en partes todavía más o menos intactas de la Isla. El turismo que visita Mallorca, en general tiene también interés en ver Naturaleza, y no solamente playa, apartamentos y discotecas.

Además los isleños que son orgullosos de su tierra, con sus bellezas naturales, hace falta no dejen destruir su Tierra por intereses extranjeros, que muchas veces en su país no son permitidos.

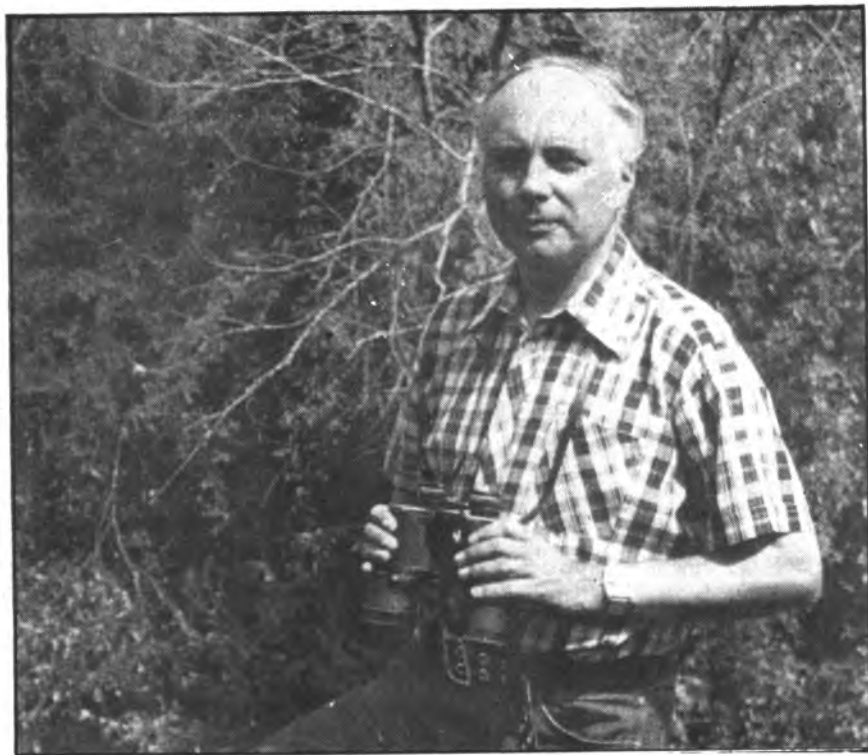
-I concretament de Mondragó, què en dius?

-Conozco Mondragó desde hace 12 años. Querer urbanizar localidades como Cala Mondragó, se podría comparar con la actitud del hombre sentado en la rama que está cortando. Es matar la gallina de los huevos de oro.

Esta Cala es una de las pocas Calas relativamente intactas, con una flora y fauna muy ricas e interesantes. Su urbanización, es la destrucción de un bello lugar. Tendría una influencia muy negativa en esa fauna y flora, estropearía este ambiente todavía bastante natural...

-Salut per a tots, Claus. Gràcies.

Pep de sa Coma

Llorigueres de ciment o coladors de seny

Fa una setmana o més que he tornat de "Moya" i no tendria cap sentit l'embrutar paper si no fos que no hi ha forma de llevar-me del cap la curolla d'escriure el que vaig veure. Així potser deixarà de rodar-me dins la mollera com una mosca enrevolta una taca de suc dolç.

Idò bé això d'agafar l'avió i partir sempre m'ha agradat, des de que ho vaig provar per primera vegada. "Anar a veureu un poc", sempre ha estat cosa meua. Supòs que em ve d'arrel. El padrí Gaspar, quan arribava de fora-vila era prest com després d'haver-se rentat els peus dins una bruyola amb un poc d'aigua teba treta d'una olla, només amb una ansa, que sempre fumetjava cansada i negre d'estar damunt el fogó de la cuineta petita; i sabó casolà fet de cornes de porc amb pedra, deia ja capell posat i avançant pel segon aigo-ves de la casa: "me'n vaig un poc" el que la padrina responia: "Ja te'n pots anar tot".

Com veis em ve d'enrera, però com tot el que és modern un, poc canviat: "a veuren un poc".

Per dir la veritat, m'agrada viatjar, però a la meua manera. Vull dir que per mi viatjar, és anar a corre món, però no aficar-se vuit dies dins una ciutat per feines.

Fent córrer la imaginació som ja a "Moya"; automòbils, o per entendre-mos, carros de foc com mai n'hageu vists, i tots com llocs i ah! això sí, davant unes faroles de diferents colors, que muden de color amb un ordre, que tenen més seny que els homes, aquells s'aturen com a tocats de paràlisi repentina, algun gemegant i tot!.

Si bo és veure com s'aturen, bo és veure'ls partir. Em sembla que som a les fires, quan els al.lots feien corregudes de canyes. Record que es "salador". En Biel ens feia posar en fila i tots tocats no sé de quin nirví sempre fèiem endavant i endavant quanes salador donava "s'assus" tothom

partia com la bala, manco qualque adormissat que escoltava o badava amb els que estaven damunt s'acera.

Creis-me que les sortides dels semàfors em fan sentir enyorança del "salador". Biel i també pens, que avui els homes, semblam que no tenim seny o per no fer-ho tan gros que som com fiets, que sempre estam en temps de fira.

Però no són els semàfors el que em cridà l'atenció, perquè encara que no ens facin falta també en tenim a la vila. Ni, tampoc la ciutat ja que no era la vegada que fa ni dos ni quatre que hi anava, sinó la gent i la manera de comportar-se, quines cares, Déu meu! o no havien tastat mai la sobressada coenta, ni el vi, o, certament quan les vaig veure, les havia caigut malament, perquè la cara que posaven, hagués servit per fer-ne ciris per la processó del Divendres Sant!. Cares blanques tirant a groc, i serioses com si tenguessin mal de caixal. Feia ganes de demanar: "Qui us ha fet enfadar d'aquesta manera. germà?". Però qualsevol s'hi posava a demanar-los de noves, t'exposaves a qualsevol mala resposta, dins el metro vaig sentir "te voy a joder dos hostias macho"; us ho dic de veritat pels qui ens recordam del rector Mora i el coneixen per el que hem sentit parlar d'ell, és mal d'entendre això.

Per l'amor de Déu no vull que ningú ho prengui malament, és cert que "Moya" té coses molt pulides i persones curres i saleroses i tot el que us pugueu imaginar de bo i millor, però pens que també és un lloc adequat per conrar nirvis, preses, egoismes i per anar-hi a perdre seny i humanitat.

Idò sí, no se us ocorregués demanar per on heu de prendre si voleu anar a tal banda, el qui us ho vulguí dir us embullarà: "la primera a mano derecha, luego cuatro más abajo, y tome a la izquierda, siga recto y verá...!" i els altres tenen massa pressa i no us ho poden mos-

trar. Pensant qui em podria indicar millor vaig acudir a un municipal o "guardia urbano" li deman: Per anar a la plaça Colom per favor. Per resposta em va fer aquesta pregunta: "quiere Vd. ir por el camino más corto". Creis-me ja no record de si en va dir res més. D'això ençà, quan volia anar a qualque banda, consultava un mapa i cap al "Metro s'ha dit".

Era el camí més curt i allà on us pegaven més empenyes. Empentes per entrar, empenyes dins i empenyes per sortir.

Voldria saber-vos-ho explicar. Si comparau les entrades i sortides del metro, amb una guarda d'ovelles us diré.

Quan les ovelles entren dins els sestadors o passen per un portell, a la correguda i seimpentejades pels cans, que per dir-ho no hi entren gens en bones, idò se sembla a una desfilada de soldats davant el rei comparat en l'entrada o sortida de la gent del metro.

Els cans de carn i os pens que són just mel quant m'imagin com deuen esser els cans de la vida que tant fort acabassin aquesta gent que es veu obligada anar així en el metro. I el que sé de més bo és que en el "metro" no hi ha pastor.

Bé ara se m'ocorr — el pensar que no us he dit que és el metro, gens ni mica us sabria dir d'on li vé aquest nom, ja que per mi no és més que un carril que va sempre per dins una lloriguera, una gran lloriguera, quasi sempre va davall la terra no coneix ni sol, ni lluna, ni vent ni brusca. L'han fet anar sota terra perquè per d'alt diuen que faria nosa. Com que no basten els carrers, llavors és necessari fer sostres. Sabeu que en tenim els homes de calitre.

I si abans us he dit que anar en "metro" era rebre sempentes, no us penseu que les peguen perquè no hi veuen, no, hi ha llum i ben a voler, però el que passa és que són molts i frissam molt més.

¿Us imaginau que es

cotxes perquè frissen es pegassin cops i empenyes?

Ah! els cotxes, semblen cans de caça i els qui hem d'anar a peu sabem bé com hem de fugir, quant un veu molts de carros de foc, escales per avall i cap a la lloriguera, i corrensos cap a una altra sortida llavors sí que disfrutes quant les surts per l'altra part, sols no se'n temen o almanco no et giren. Per passar d'una banda a l'altra de carrer no fa falta mirar si en venen o no. d'automòbils, basta perdre el forat que hi ha a cada cap de cantó i corrensos cap a una altra sortida.

El que m'agrada més fòren unes escales que corren totes soles, els graons sempre belluguen, creis coses veurem.

A les nostres escales de collir figures ens preocupam si un escaló belluga i malevetjam posar-lo fot. Molt més si s'escala és sa de la casa i una ratjola es mou, tot d'una l'encimentam, no fos el cas que sa padrina es rompi el ballador de s'anca. Ses escales de que us parl les fan amb escalons que es movent ben aposta. Et poses damunt s'escaló i au! fins que no ets a d'alt no has de menester moure un peu!

Havia pensat dur-ne una a la vila. Pensant que se movia, se m'ocorregué que també podria parlar, i bé li vaig dir si venia amb mi. Ja que caminava semblava que no li hagués costat tant, però o bé no entenia el plà o era un poc sulla i no me va respondre.

Cansat de no veure la mar vaig tornar cap aquí. Just entrant a la vila, veig un 600 amb dues trompes de gramola damunt l'esquena que feia una crida. En pegà la tristor i me vaig posar a resar pels joves que no hauran vist mai un saig, ni sabran qui era.

No trobeu estrany que demanés a l'escala de "Moya" a veure si venia amb mi, si aquí vaig trobar un 600 que parlava!

Gaspar Monserrat

EL SANTANYI, DE BELL NOU A TERCERA

Lliga de promoció a 3a. 84-85.

Santanyí, 2 - Montuïri, 1
At. Villacarlos, 0 - Santanyí, 1
Santanyí, 4 - R. La Victòria, 1
Montuïri, 1 - Santanyí, 0
Santanyí, 3 - At. Villacarlos, 1
R. La Victòria, 1 - Santanyí, 0

Per tercera vegada en els darrers anys el C.D. Santanyí ha recobrat la Categoria Nacional, i per segon cop sota la batuta del president Camps. Amb meixement exclamen els afeccionats: "Ja som a Tercera!". Han estat nou mesos d'intens futbol, durant els quals els jugadors han demostrat la seva vàlua, sense escatimar esforços per a l'assoliment de l'objectiu. Efectivament, les paraules d'en Zubieta a principis de temporada s'han vist amplament realitzades: "Pujar amb el màxim de jugadors locals". No fa gaire això era un somni, i si no peguem una ullada a la

història: quants i quants d'anys va juguetejar el C.D. Santanyí per la 2a. Regional. Tal cosa no vol dir pas que no fossin anys aquells molt agradables (llegir Julià Benet, Joan Rossis, Biel de Sa Mestre, Julià d'Es Cantó, Simó de S'Alqueria, Damià Madoneta, etc. etc.), però evidentment llavors els medis també restaven uns altres.

Hem de dir que en el resultat final de la Lliga de promoció a Tercera, pel que fa al grup del C.D. Santanyí, aquest ha sumat vuit punts més dos positius, la qual cosa li permet ocupar la primera posició que, juntament amb el Sóller el porta a la categoria superior. L'altra plaça encara no està molt clara entre tres equips: R. La Victòria, Montuïri i Sta. Eulàlia d'Eivissa, ja que el segon ha impugnat el seu darrer partit front l'At. Villacarlos, per alineació irregularmentària del jugador

Andreu Roig, la revelació Santanyí 84-85.

menorquí Ainsa.

ECONOMIA.

Sembla ser que l'èxit de socis i públic als partits, així com les bones gestions de la junta directiva, hauran contrarrestat l'important dèficit que s'arrossegava de la temporada anterior. Qui és ben segur que no haurà notat les penúries econòmiques és la plantilla, doncs, sense anar més enfora, es repartirà al voltant de deu mil pessetes per cap, corresponent a la pri-

ma de promoció. Això vol dir que el club ha ingressat prop de mig kilo, perquè la meitat correspon als jugadors. Dividit i veureu. Així mateix podem avançar que dins poc temps se celebrarà una Assemblea General de Socis, en la que es promet posar els comptes molt clars.

EL PRESIDENT A LA RADIO.

Després del partit front al R. La Victòria, celebrat a S'Indioteria, el presi fou entrevistat per a un programa esportiu palmesà de ràdio. Va dir, entre d'altres coses, que l'equip havia jugat molt malament, això perquè estava saturat de partits. Ni que ho juri! També va "plorar" una estona argumentant que els costos que ocasionaria la Tercera serien massa elevats. Ah, i subratllà que catorze dels components de la plan-

tilla són de Santanyí. Per acabar donà una primícia, el nou entrenador per la propera temporada serà, el mateix; en Zubieta.

BALLESTER I NADAL, GUARDONATS.

En Tomeu Ballester i en Nadal Miquel foren proclamats el passat nou de juny, junt amb un grup de seleccionats, millors jugadors de Balears, en un acte que organitzà anyalment el diari "Última Hora". L'esdeveniment tingué lloc al restaurant-espectacle "Es Fogueró", on es serví un sopar i es lliuraren les distincions. Enhorabona a aquests dos excel·lents esportistes!

ROIG, LA REVELACIO.

Conten que un dia, després d'un entrenament, el bon allot d'Andreu es va desvestir en dues grapa-des i, cansat de passar desapercebut als ulls de l'entrenador, va dir en veu entenedora per a tots els presents: "Ho deixaré anar, això; no tornaré pus". Veritat o no, el cert va ser que abans que s'acomplís la mei-

tat de la competició n'Andreu Roig es convertí en titular de l'equip fins a la resta de la temporada, senyal inequívoca que el mís-ter s'havia fixat d'una vegada per sempre en ell. Els qui fa molts anys que l'havíem vist jugar, i àdhuc els qui havíem jugat amb ell, coneixíem prou les seves qualitats. N'Andreu és un jugador eminentment tècnic, domina la pilota i té bona visió del joc, i com que és intel·ligent ha sabut aprofitar els seus recursos, sense ficar-se en terrenys que no li són propicis. I fins i tot ha marcat gols.

EL PARTIT DE LA TEMPORADA: SANTANYÍ SALINES.

En altres ocasions el particular no fora notícia, però aquest cop sobresurt sensiblement per damunt dels enfrontaments d'ambdós equips i també de la resta d'encontres de la Lliga. No s'havien vist mai al Poli-esportiu tanta traca, tanta bandera i tanta tensió. Del 0-2 inicial, a un contundent 5-2 final, i la il·lusió

de promeses i trofeus per una victòria que es varen esfumar com pols al vent. Alguns no veren acabar el partit.

L'AFECCIO, CHAPEU!

Una vegada més, un any més el Santanyí ha estat recolzat per una magnífica afecció, que tant dins el nostre camp com en els desplaçaments ha acompanyat l'equip. Es de justícia. no deixar passar per alt aquest fet, així com tampoc els simpàtics seguidors calongins, els quals sempre s'han deixat sentir. De la mateixa manera ens hem de descobrir davant la "Penya" santanyinera, així com dels turistes alemanys del "Fan-Club C.D. Santanyí". L'única nota negativa l'ofereixen els quatre subjectes coneguts de tots, que van ebris al camp i monten números d'allò més esperpèntic.

FIXATGES.

Un, ja és segur. Es tracta de l'hàbil devanter campaner, Barceló. Es molt jove i amb un gran futur per

davant. Segur que aquí se sentirà a gust entre els seus dos paisans Martínez i Ballester.

Un altre, està en tracetes. Aquest es diu Mas i juga de mig amb l'Andratx.

Hem de dir també, que en Santi, una vegada acabat el servei militar va tornar fixar. Un cas curiós, però, és el de sevillà Pinto. Va venir del juvenil bètic i res més s'ha sabut d'ell. Esperem que per l'any que ve se'l recuperi, car és perfectament útil. De qui s'ha sabut és de l'"Elèctric" González, tant que l'espantà que va fer encara dura.

Finalment volem desitjar des d'aquestes planes una ràpida recuperació al brau defensor Guillem Adrover, el qual una lesió de menisc, i la conseqüent operació, l'ha tengut apartat gairebé tota la temporada dels terrenys de joc.

DOL: "SAL I XEIXA" acompanya en el sentiment al tresorer del club, Tomàs Miquel, per la pèrdua del seu pare el passat vuit d'aquest mes. Descansi en pau.

S.M.

TOMEU BRUNET, nou president del Alqueria

El pròxim divendres dia 28 a les 22 h. se celebrarà l'Assamblea de socis donant l'estat de comptes d'aquesta temporada, acabant així la gestió de la directiva que ha presidit Simón Bonet.

Prendrà possessió del càrrec, com a nou president en Tomeu Bonet, amb el que varem xerrar:

En primer lloc enhorabona.

-¿Quins motius has vengut per presentar-te com a president?

-Es per fer un servei al Club, més que per les influències que he tengut de la gent, a pesar que són moltes.

-¿Trobess que ets el més apte per aquest càrrec?

-No, ni prop fer-hi, no som tant "coiò".

-¿Quins objectius teniu pensats de cara a la pròxima temporada?

-Els primers en primer lloc mantenir la categoria i si és possible i veim un foradet aprofitar-lo i pujar

a preferent.

-¿Què trobes de la gestió de la passada directiva? Admir tots els que se posen al davant d'un servei de tot el poble sigui de tipus cultural, esportiu-religiós.

Ara arriba la seva dona amb la seva filla? ¿Què trobau de que el vostre home sigui el nou president? No contesta y la seva filla replica que: Pas de tot, tant si és President com si no ho és, pas olímpicament.

-¿Com està la qüestió de l'entrenador i de les noves incorporacions?

-Estam a un temps de negociacions i encara no se poden avançar moltes coses damunt aquest aspecte, però pensam aprofitar en tot lo possible els jugadors que estiguin al nostre alcanç. De moment vull donar les gràcies al nostre batle i a l'Ajuntament de Santanyí per l'asfaltat del aparcament de "Sa Teulera" i el camí de la

Costa.

-¿Què voldriu de l'afició de cara a la pròxima temporada?

-Que seguis assistint i animant a l'equip, però portant-se bé, com persones, com ho han fet fins ara.

-¿I als juvenils? Dedicació i dedicació; per arribar a ser qualque cosa es demana esforç i dedicació a qualsevol cosa de la vida.

-¿Tenius res més que dir per acabar l'entrevista?

-Vull aprofitar aquesta entrevista per donar l'enhorabona al C.D. Santanyí i al C.D. Cala d'Or, equips del nostre terme per aquest ascens tan magníficament aconseguit; esper i desig que segueixi aquesta ratxa i que ens puguin felicitar ells la pròxima temporada.

Vos volem desitjar molta sort i si pot esser que l'equip trobi el foradet.

TAMBE PUJA EL CALA D'OR

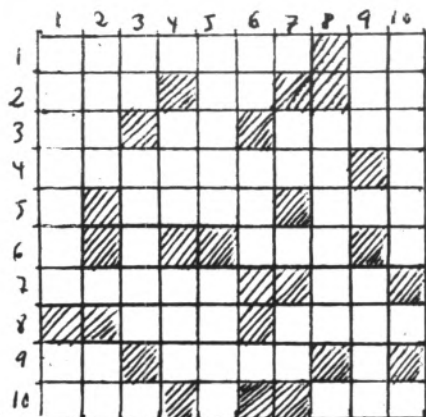
L'equip de futbol caladorer també ha aconseguit l'ascens a la categoria superior, segona regional.

El C.D. Cala d'Or, en tota la temporada liguera 84/85 no ha conegut la derrota, acabant la competició ocupant el primer lloc i avantatjant al segon classificat en nou punts.

Tota una brillant campanya, aqueixai que es veurà coronada amb l'aconseguint de la meta que s'havia marcat. Vagi per l'equip, tècnics, directiva, associats i seguidors la nostra més sincera enhorabona, i que el seu desig, de l'any qui ve pujar una categoria més, es vegi complit.

PASSATEMPS

per Maria del Mar Pons i Bonet

JOC DE MOTS ENCREUATS

Horitzontals

- 1.-Nom de dona. Fet de raïm
- 2.-Per mirar. Al revés, aformació. Al revés, partícula negativa.
- 3.-Article. Preposició. Al revés, anar-se'n.
- 4.-Donar color. Vocal.
- 5.-Consonant. Després de l'alba. Personatge antic, al revés.
- 6.-Vocal. Consonant. Adverbi de quantitat. Consonant.
- 7.-En tenen els arbres, en singular animal.
- 8.-Singular, en sembren als horts. Coneixes.
- 9.-Arbre. Vent. Vocal.
- 10.-Senyor d'una cosa. Consonant. Fruit.

Verticals

- 1.-Nom de dona. Fet de farina.
- 2.-Embassament d'aigua. Consonant. Al revés, pronom.
- 3.-Al revés, pronom. Que no hi pega el sol. Vocal.
- 4.-Vocal. En tenen els ocells, singular. Nom de lletra.
- 5.-Nin gros. Que no té arrues.
- 6.-Animal. Al revés, observ. Consonant.
- 7.-Consonant. Gemec. Vocal. Conec.
- 8.-Bulla, festa. Consonant.
- 9.-Habita. Vocal. Pos un damunt l'altre.

Estrís de cuina i parament de taula. 16 noms.

Humor

L'ANY INTERNACIONAL
DE LA JOVENTUT

FESTIVAL DE MUSICA

ROCK

Exhibició de Breik Dance

AMB ELS CONJUNTS

BIFFI I DRAKKAR

CAMP MUNICIPAL D'ESPORTS

DIA 29 DE JUNY
a les 22 hores

ENTRADA GRATUITA

AJUNTAMENT DE SANTANYÍ

"laCaixa"
CAIXA DE PENSIONS

DELEGADO EN BALEARES:
JAIME FERRIOL
Plaza Barcelona, 12
Tels. 23 69 59 - 23 67 22
PALMA DE MALLORCA

AGENTE EN SANTANYI:
JAIME FONT
C/. Magallanes, 4
CALA FIGUERA

MATERIAL CONTRA INCENDIOS Y DE SEGURIDAD

- * EXTINTORES
- * PUESTOS DE INCENDIO
- * MANGUERAS
- * COLUMNAS SECAS
- * ACCESORIOS
- * HIDRANTES
- * SPRINKLERS
- * DETECTORES
- * PUERTAS CONTRA INCENDIOS
- * INSTALACIONES FIJAS DE CO₂
- * CENTRALES CONTRA INCENDIOS
- * SERVICIOS DE MANTENIMIENTO Y REVISION

"la Caixa"

CAIXA DE PENSIONS